

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

A nyolcszáz éves domonkos jubileum hivatalos megnyitása előtt néhány héttel, 2016 szeptember 18-án „A Szent Domonkos Rend és a kunok” címmel Kunszentmártonban megrendezett konferencia már a jubileumi év előkészítő rendezvénye volt.

Guzman Szent Domonkos (1173/75-1221) 1204-1206-ban ismerte föl a keresztény Európát akkor fenyegető két veszedelmet: Dél-Franciaországban az albigensek eretnekségét, Keleten pedig a pogány kunok megjelenését. A hitvédelem és a hitterjesztés legjobb lehetőségét és eszközét egy új szerzetesrend megalakításában látta. Első közösségét Toulouse-ban már 1215-ben megalakította, de csak egy év múlva, 1216-ban (december 22.) kapott III. Honorius pápától megerősítést. 2017-től a rendet Ordo Praedicatorum, Prédikálók Rendjének nevezik.

Jelmondatuk „Laudare, benedicere, praedicare” (Istent dicsérni, áldást mondani és az ígét hirdetni).

Domonkos kérte III. Ince pápát, hogy engedje keletre a kunokat téríteni. Ez a feladat azonban később Paulus Hungarusra, azaz Boldog Magyarországi Pálra és társaira várt. A térítést Kunországban, a Kárpátoktól keletre, majd Magyarországon folytatták. Ezzel az eseménnyel kapcsolódott össze a rend és a kunok története.

Ez a körülmény adta meg az alapját annak, hogy Kövesdy Zsolt plébános úrral és Wenner-Várkonyi Attila polgármester úrral elkezdjük a konferencia szervezését, emlékezve a 800 évvel ezelőtti rendalapításra, majd az ezt nem sokkal követő, kunok közt végzett missziós eseményekre, hogy ezzel kapcsolódjunk a „Kunok III. világtalálkozójának” programjához, s emlékezzünk településünk egyik első, 1215. évi említésére a Várad Tüzesvaspróbák jegyzőkönyvében. Azaz ebben az évben városunk is emlékezik említésének 800 éves évfordulójára.

A kora Árpád-korban alapított, a tatárjárás során elpusztult Marton falu, Szentmárton településre a 13. század közepén kunokat telepítettek. Itt, Kunszentmártonban tehát ősi kun földön vagyunk, az Olás-nemzetség, a későbbi Kolbászék területén. Ez adja történeti alapját annak, hogy ma itt, Kunszentmártonban, a Nagykunság egyetlen római katolikus többségű városában, a domonkos misszióra és a kunokra emlékezzünk.

A konferencia szervezését még 2014 őszén kollégámmal, Koszta László professzor úrral kezdtem, aki előadást is vállalt, ám azt 2015 január végén lemondta. Akkorra derült ki, hogy súlyos betegsége és gyógykezelése akadályozza a tervbe vett kutatómunkában. Azóta eltemettük őt. Kötetünkkel rá is emlékezünk, a nagyszerű medievista egyháztörténészre. Az előkészítésben sokat köszönhetek még Kovács Szilvia tanárnőnek, az MTA-SZTE Orientalisztikai Kutatócsoport munkatársának. Hála és köszönet érte!

Tanulmánykötetünk a 2016. szeptember 18-i konferencián elhangzott előadások tanulmányára átdolgozott, terjedelmében megnövelt változatait tartalmazza.

Kunszentmárton, 2015 karácsonyán

Barna Gábor egyetemi tanár